

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Stratégia a GMO-mentes Magyarorszáért

Dr. Fejes Ágnes
biodiverzitás referens

Természetmegőrzési Főosztály
Biodiverzitás- és Génmegőrzési Osztály

2016. január 28. AGROmash EXPO

A magyar GMO-mentes stratégia I.

- ▶ 1996 – Természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. törvény)
- ▶ 1998 – Géntörvény (a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény)
- ▶ 2006 – OGY határozat 53/2006 – ötpárti/összpárti konszenzus
- ▶ 2012 – Magyarország Alaptörvénye

„XX. Cikk

(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország **genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal**, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.”

- ▶ 2013 – Btk. módosítás: új tényállás a géntechnológiával módosított növényfajtákkal kapcsolatos kötelezettség megszegése

A magyar GMO-mentes stratégia II.

- ▶ **EU csatlakozás előtt:** csak nagyon kevés, szigorúan kontrollált szabadföldi kísérlet
- ▶ **EU csatlakozás után:**
  - 2005 – moratórium a MON 810 kukoricára, tudományos indokok alapján
  - 2010 – moratórium az Amflora burgonyára, tudományos indokok alapján
  - 2010–2013 – Amflora-per (HU eljárásjogi hibák miatt beperelte a Bizottságot, FR, LU, AT, PL támogatásával) – az engedélyt megsemmisítették
- ▶ Hatósági engedélyezési feladatok ellátása – GEVB
- ▶ Szigorú hatósági ellenőrzés (vetőmag, élelmiszer és takarmány, GM-állatok behozatala)

A magyar GMO-mentes stratégia legújabb lépései

- ▶ „GMO-csomag” – GM-növények köztermesztése tagállami tiltásának lehetősége
- ▶ GM-élelmiszer, GM-takarmány felhasználás saját területen történő tiltásának lehetősége
- ▶ GMO-mentes fehérje stratégia
- ▶ „Szövetség a GMO-mentes Európáért” kezdeményezés
- ▶ GMO-mentes jelölés bevezetése
- ▶ Szemléletformálás, tájékoztatás

A termesztés tagállami tiltásának lehetősége

Háttér – előzmények

- ▶ **2005** – Magyarország felvetette a tagállami tiltás lehetőségét – a MON 810 GM kukorica moratórium kapcsán
- ▶ **2009** – holland kezdeményezésre 13 tagállam levele az Európai Bizottságnak: szabadkezet adnának a tagállamoknak a GMO-k termesztésének engedélyezése tekintetében
- ▶ **2010** – Bizottság javaslata: Az Európai Parlament és a Tanács Irányelve a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamoknak a területükön történő GMO-termesztés korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról
- ▶ **2010–2014**: tárgyalások sorozata, szövegtervezet módosításai, erős magyar lobbitevékenység
- ▶ **2015. március 11.** – 2001/18/EK irányelv módosítása (EU) 2015/412 irányelv)

A termesztés tagállami tiltásának lehetősége

Az új irányelv: (EU) 2015/412

- ▶ Két lehetőség a tiltásra:
- ▶ Engedélyezési eljárás során a tagállam megkéri a Bizottságon keresztül a kérelmezőt, hogy módosítsa kérelmének földrajzi hatályát
- ▶ Ha a kérelmező ezt ellenzi, akkor a tagállam az alábbi indokokra hivatkozva betilthatja a GMO-termesztését:
  - a. a 2001/18/EK irányelv és az 1829/2003/EK rendelet szerint értékelt tényezőktől eltérő környezetpolitikai célok;
  - b. területrendezés;
  - c. földhasználat;
  - d. társadalmi-gazdasági hatások;
  - e. a GMO-k más termékekben való előfordulásának elkerülése;
  - f. agrárpolitikai célok;
  - g. közrend.

A termesztés tagállami tiltásának lehetősége

Hazai intézkedések

- ▶ 2015. június 4. – (EU) 2015/412 irányelv hazai jogrendbe való átültetése
  - a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény módosítása
  - a géntechnológiai tevékenység engedélyezési eljárási rendjéről, valamint az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásról szóló 132/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet módosítása
- ▶ 2015. szeptember 21. – Területi hatály módosítását kérő levelek megküldése a Bizottságnak mind a 8 engedélyezés alatt álló, illetve már engedélyezett GM-növény vonatkozásában
- ▶ Eredmény: a továbbiakban a fenti GM-növények engedélyeinek területi hatályai nem terjednek ki Magyarország területére

A GM-élelmiszer/takarmány felhasználás saját területen történő tiltásának lehetősége

- ▶ 1829/2003-as EU rendelet – a GMO-k élelmiszerként ill. takarmányként való forgalmazása, illetve felhasználása.
- ▶ 2015. április 22. – Bizottság javaslata tagállami hatáskörbe helyezné az EU-ban felhasználásra engedélyezett GM-élelmiszer/takarmány saját területen történő tiltását.
- ▶ A tiltáshoz felhasznált indokok:
  - nem alapulhatnak humán- és állati egészséggel, illetve környezettel kapcsolatosak kockázatokon
  - összhangban kell állniuk az uniós joggal, arányosnak kell lenniük és nem lehetnek az alapjai a hazai és külföldi termékek közötti megkülönböztetésnek.

A GM-élelmiszer/takarmány felhasználás saját területen történő tiltásának lehetősége

▶ Aggályok:

- indokrendszer nincs megfelelően kidolgozva
- nehezen egyeztethető össze a nemzetközi egyezményekkel (EU közös piac, WTO)
- nincs pontosítva, hogy mit ért a jogszabály felhasználás („use”) alatt, vagyis mire vonatkozhat a tilalom

▶ Álláspont:

- egyetértünk a tiltás lehetőségével
- a javaslat elhamarkodott volt, jelenlegi állapotában nem elfogadható
- részletmegoldásokon még dolgozni kell

A GM-élelmiszer/takarmány felhasználás saját területen történő tiltásának lehetősége

- ▶ **2015. október 28.** – EP-ülésem a képviselők elutasították a jogszabálytervezetet, és egy új javaslat kidolgozását kérték a Bizottságtól.
- ▶ **2015. december** – EU Tanács Jogi Szolgálatja jelentős joghézagokat tárt fel (EU közös piaci és a WTO szabályainak nem tesz eleget)
- ▶ Várhatóan a Tanácsban folytatódik a vita

A magyar GMO-mentes fehérje stratégia alapjai

- ▶ Célunk a GM-szója import függőségünk csökkentése – termeléshez kötött támogatás (~200 Euro)
- ▶ Agrártámogatás az alternatív fehérjeforrást biztosító takarmánynövények termesztéséhez (pl. lucerna, lóbab, csillagfürt)
- ▶ Regionális együttműködések (Duna-Szója Szövetség, 2013)
- ▶ Etetéses vizsgálatok egyéb alternatív fehérjeforrások hasznosíthatóságára (pl. rozs szenázs, DDGS, napraforgó pogácsa)
- ▶ Együttműködés a Növényi Diverzitás Központtal – 13. legnagyobb mezőgazdasági génbank a világon

Szövetség a GMO-mentes Európáért

- ▶ 2015 január: Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter elindította a „Szövetség a GMO-mentes Európáért” kezdeményezést
- ▶ Célok:
  - Elérni és fenntartani az európai országok GMO-mentes státuszát európai, regionális, nemzeti és helyi szintű lépések
  - Biodiverzitás védelme
  - Gazdasági előnyök
  - Kedvező exportlehetőségek (vetőmag, élelmiszer és takarmány) nemzetközi szinten
- ▶ 11 Európai Unió tagállam és 6 EU-n kívüli ország támogatta eddig a kezdeményezést

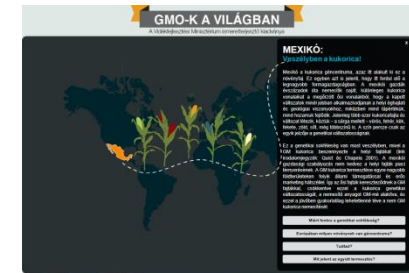
GMO-mentes jelölés

- ▶ FM Miniszteri rendelet, várhatóan 2016 első felében lép hatályba
- ▶ Hatálya:
  - Jogi bázist biztosít a GMO-mentes élelmiszerláncnak
  - Biztosítja a GMO-mentes termelés átláthatóságát és a nyomonkövethetőségét
- ▶ A jelölés önkéntes lesz („GMO-mentes termelésből származó”)
- ▶ Kiterjed: hús, hal, tej, tojás, méz és méhészeti termékek, növényi alapanyagok, összetett élelmiszerek, takarmányok

Szemléletformálás és a nyilvánosság tájékoztatása

- GMO Roadshow rendezvények (2012, 2013)
- Megjelenés zenei fesztiválokon (2012–)
- Interaktív GMO-térkép: <http://gmoterkep.hu/>
- Weboldal: <http://gmo.kormany.hu>
- Parlamenti nyílt nap GMO-témában (2014)
- GMO-Konferenciák az OMÉK keretében (2013, 2015)
- Nemzetközi konferencia „Hogyan maradjunk GMO-mentesek Európában?” címmel
- Milánói Világkiállítás

Official Participant

TOGETHER FOR A GMO-FREE AGRICULTURE

FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM

Köszönöm a figyelmet!

